

Villreinnemnda for Setesdalsområdet

FYRESDAL KOMMUNE
Klokkarhamaren 6
3870 FYRESDAL

Dato: 25.08.2026
Arkivkode: K2-X32
Dykkar ref. 1b9e1801-e23f-4734-a634-ffc0dffcf54b
Vår ref. 26/706-5
26/14334
Jarle Lunde

UTTALE TIL SØKNAD OM GJENOPPFØRING AV LÅVE PÅ EKSISTERANDE GRUNNMUR, GBNR. 73/3 – ØISÆ ØVRE, FYRESDAL KOMMUNE

Me viser til brev datert 16.06.2026 frå Fyresdal kommune der ein ber om førehandsuttale for søknad om gjenoppføring av låve på eksisterande grunnmur på gbnr. 73/3, Øisæ øvre. Nemnda har fått utsett uttalefrist.

Bakgrunn

Saka gjeld gjenoppføring av ei tidlegare låve på eksisterande grunnmur på gardsbruket Øisæ øvre der det var busetting fram til rundt 1900. Dagens bruk er som hytte. Etter det som går fram av saka, skal bygget nyttast mellom anna til lagring av ved og materialar. Tiltaket er grunngjeve med omsyn til kulturlandskapet og ynskje om å ta vare på eit historisk gardsmiljø. Løa er oppgitt til å vere 15 x 6 meter.

I kommuneplanen sin arealdel for Fyresdal kommune er eigedomen avsett til LNF-føremål og ligg innanfor omsynssone villrein. Omsøkt tiltak er ikkje knytt til stadbunden næring, og føreset derfor dispensasjon frå kommuneplanen. Tiltaket må også vurderast opp mot omsynet til villrein som ligg til grunn for omsynssona.

Regional plan

Det er utarbeidd regional plan for heilskapleg forvaltning av dei viktigaste villreinbestandane. For Setesdal Austhei gjeld Heiplanen frå 2013. Tiltaket det søkast om ligg i nasjonalt villreinområde. I denne omsynssona skal villreinens interesser tilleggast stor vekt i all arealforvaltning og saksbehandling.

Suldal kommune har sekretariat for Villreinnemnda for Setesdalsområdet.

Postadr.: Sandsvegen 122, 4230 Sand.
Tlf: 404 18 967
E-post: jarle.lunde@suldal.kommune.no
Nettside: www.villrein.no/setesdal-nemnd/
www.suldal.kommune.no

I dei generelle retningslinjene for Nasjonalt villreinområde heiter det blant anna:

- *I alle saker skal villreinens interesser vurderes opp mot planen/søknaden/tiltaket.... Oppdatert villreinkunnskap skal ligge til grunn for vurderingene.*
- *Nye fritidsbygg tillates ikkje*
- *Oppbygging av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt oppbygging av nedfallsbygg som hører til det tradisjonelle bygningsmiljøet i stølsgreender tillates*

I dei spesielle retningslinjene går det fram at gamle stølsbygg – og stølslandskap er kulturminne som det er ønskeleg å ivareta. Her heiter det mellom anna:

- *Gjenoppbygging av gamle støls – og høybuer skal skje i minst mulig konflikt med villreinens arealbruk etter vurderinger basert på oppdatert kunnskap i samsvar med plan*
- *Gjenoppbygging skal være mest mulig identisk med tidligere tider og tidligere tiders bruk. Maksimal størrelse settes til BRA 30m2.*

Kvalitetsnorm, tiltaksplan og nasjonale forventningar

Den generelle samfunnsutviklinga har ført til at villreinen sine leveområde har blitt meir oppdelte, noko som gjer arealforvaltning til eit viktig verkemiddel for å sikre arten på lang sikt. I 2022 blei alle nasjonale villreinområde vurderte etter *Kvalitetsnorm for villrein*, og Setesdal Austhei oppnådde middels kvalitet, som er minstekravet.

Jamfør stortingsmeldinga om villrein (*Meld. St. 18 (2023–2024)*) er målet på sikt at tilstanden for villreinen skal **forbetrast slik at villreinområda oppnår god kvalitet**. Departementet utarbeidar no ein tiltaksplan for Setesdal Austhei som er venta tidleg hausten 2026.

I januar 2025 blei statlege planretningslinjer for arealbruk og mobilitet vedtekne. Desse legg vekt på ein heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villrein fjella, med høg terskel for nye inngrep i leveområda til villreinen.

Villreinen sin bruk av området

Villreinen i Setesdal Austhei har eit migrerende levesett. Vinterbeite er stort sett nord for fylkesveg 450, mens dei oppheld seg lengre sør frå kalvingstid og utover i barmarksesongen.

Jamfør [kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3](#) i kvalitetsnorma ligg aktuell tiltaksområde i område nytta til sommar og haustbeite. Tiltaksområdet ligg også nær kalvingsområde (vest for Øysævatn). Det ligg tidlegare registrerte trekkpassasjar både vest og aust for Øysævatn. Som vinterbeite er område registrert brukt sporadisk, og helst i periodar med større bestand noko tilbake i tid.

Vurdering

Sikring av villreinens leveområde er eit nasjonalt mål. Ulike små tiltak vil kvar for seg ofte ikkje ha noko stor konsekvens for villreinen. Ser ein derimot på summen av tiltak over tid, kan den samla belastninga bli så stor at det ikkje er mogleg å nå forvaltningsmåla. Villreinnemnda er derfor opptatt av at ein skal følgje retningslinjene i Heiplanen der oppdatert villreinkunnskap skal ligge til grunn for vurderingane. Dette er viktig for å sikre ei heilskapleg forvaltning og unngå bit-for-bit-utbygging av villreinområdet. Arealfragmentering er peika på som ei av dei største utfordringane for villreinen nasjonalt, og gjeld og i Setesdal Austhei.

Villreinnemnda legg til grunn at tiltaket har positive sider knytt til ivaretaking av eit gammalt gardstun. Det er også positivt at bygget er planlagt oppført på eksisterande grunnmur og utan nye terrenginngrep.

Samtidig ligg tiltaket i nasjonalt villreinområde og i og nær viktige funksjonsområde for villreinen. Det er tale om oppføring av eit relativt stort bygg på om lag 90 m² som ikkje knyt til stadbunden næring. Dette er vesentleg større enn det som i Heiplanen er omtalt ved gjenoppbygging av støls- og høyløbygningar.

Sjølv om tiltaket blir omtalt som gjenoppføring av låve på eksisterande grunnmur, har bygget vore borte ei tid, og eigedomen blir i dag nytta som fritidseigedom. Etter villreinnemnda sitt syn må saka derfor vurderast som meir enn ei ordinær restaurering eller vedlikehald av eksisterande bygningsmasse.

Villreinnemnda meiner at omsynet til villreinen og behovet for ein restriktiv arealforvaltning i nasjonalt villreinområde må vege tungt. Eit løyve i denne saka vil kunne bidra til å svekkje den høge terskelen for byggjetiltak som følgjer av Heiplanen og dei nasjonale føringane for villreinforvaltninga.

På bakgrunn av området sin funksjon for villreinen, tiltaket sin storleik, retningslinjene i Heiplanen og behovet for å unngå bit-for-bit-utbygging i nasjonalt villreinområde, rår villreinnemnda frå at det blir gitt dispensasjon til omsøkte tiltak.

Villreinnemnda ber om å få tilsendt vedtak i saka.

For villreinnemnda

Knut Hagen
Leiar

Elin Ringhus
medlem

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og treng ingen signatur

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold Og Telemark
TELEMARK FYLKESKOMMUNE

Postboks 2076 3103 Tønsberg
Postboks 2844 3702 SKIEN